

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ОБ'ЄДНАНЬ ПІДПРИЄМСТВ**

**Методичні вказівки щодо виконання
самостійної роботи**

СУМИ-2012

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра логістики та виробничого менеджменту

ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄДНАНЬ ПІДПРИЄМСТВ

**Методичні вказівки щодо виконання
самостійної роботи**

**для студентів 4 курсу напряму підготовки 6.100102 Процеси,
машини та обладнання агропромислового виробництва
денної та заочної форм навчання**

СУМИ-2012

УДК 658.114.5

Укладачі: доценти Вавулін О.І. к. е. н., Мороз С.М., ст. викладач Гужвенко С. М.

Методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи до дисципліни «Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств» для студентів 4 курсу напряму підготовки 6.100102 Процеси, машини та обладнання агропромислового виробництва денної та заочної форм навчання./ Укл. О.І.Вавулін, С.М. Мороз, С.М.Гужвенко – Суми: Сумський національний аграрний університет, 2012 рік., 54 с.; табл. 35.

В методичних вказівках щодо виконання самостійної роботи розглянуті основні розділи бізнес-планування в рослинництві (вирощування та збирання зернових культур) та тваринництві (виробництво та переробка молока).

Рецензенти:

Чупіс А.В. зав. кафедри фінансів, д.е.н., професор

Дубовик С.Г. зав. кафедри менеджменту в галузях АПК, к.е.н., доцент СНАУ

Відповідальний за випуск:

Брюховецький І.М., к.е.н., професор, зав. кафедри логістики та виробничого менеджменту

Рекомендовано до видання методичною радою ННІ економіки і менеджменту.
Протокол № 3 від “ 16 ” січня 2012 року.

СКЛАДАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ БІЗНЕС-ПЛАНУ ПО ВИРОЩУВАННЮ ТА ЗБИРАННЮ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР.

1. Обробіток ґрунту, посів та догляд за посівами ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Культура: ранні та пізні зернові

Урожайність: 37,1 ц/га

Площа: 4710 га

Попередники : багаторічні та однорічні трави, зернобобові.

Тип технології : всі процеси механізовані, збирання прямим комбайнуванням

РОЗРАХУНОК ЕКСПЛУАТАЦІЙНИХ ВИТРАТ

(нормативи виробітку, потреби сільськогосподарської техніки, строки використання техніки, амортизаційні відрахування ,витрати на ремонт і обслуговування взяті з „Довідника по плануванню в агропромисловому комплексі” м. Київ, Урожай, 1991р.)

Таблиця 1

Розрахунок потреби сільськогосподарської техніки

Марка,тип машини, агрегату	Денна норма виробітку, га	Техн.умови проведення операцій, дн.	Потреба агрегатів	Відпрацьовано мото-годин (при 12,5 год. роб.дн.)	Вартість техніки тис. грн.
1	2	3	4	5	6
Трактор Т-150	*	*	6	5500	1050,0
МТЗ-82	*	*	8	2750	840,0
Луцильник ЛДГ-10	78,6	10	6	750	70,2
Культиватор ЗКПС-4	77,2	20	3	750	25,5
Плоскоріз КПЕ-3,8	39,0	20	6	1500	46,8
Борона БЗТС-1,0	52,1	20	5	1250	2,5
Котки ЗККШ-6	102,6	20	3	750	56,1
Сівалка СЗУ-3,6	44,6	20	5	1250	77,5
Протруювач ПС-10	*	*	1	*	11,0
Навантажувач насіння ЗПС-100	42,0	20	6	*	85,7
Автомобіль ГАЗ-53	42,0	20	6	1500	459,5
Підживлювач НРУ 0,5	60,0	10	8	1000	77,4
Машина для внесення гербіцидів ОПТ-2000	60,0	10	8	1000	415,1
Всього	*	*	*	*	3217,3

Примітка:

підживлення посівів і обробіток гербіцидами а також прикочування агрегується тракторами МТЗ-82, решта операцій проводиться

тракторами Т-150. Поверхневий обробіток ґрунту проводиться комбінованими агрегатами з боронуванням.

1. Розрахунок потреби сільськогосподарської техніки (таблиця 3.1) починається з встановлення денної норми виробітку в гектарах по всім видам агрегатів – колонка 2, та технічних умов проведення операцій – колонка 3 (дані показники беруться з технологічних карток).

2. Визначається кількість агрегатів – колонка 4. Виключенню підлягає тільки протруювач ПС-10, який необхідно мати в кількості 1-го агрегату, який протягом певного періоду буде протруювати зерно перед весняними та осінніми(під озимі) роботами по посіву.

Після розрахунків кількості агрегатів - необхідно визначити кількість тракторів: котки ЗККШ-6, підживлювач НРУ-0,5, машина для внесення гербіцидів ОПТ-2000 буде агрегуватися з трактором МТЗ-82; Решта агрегатів (крім автомобіля ГАЗ-53) агрегуються з трактором Т-150К.

3. Кількість відпрацьованих мото-годин визначається по всім видам агрегатів – колонка 5, починаючи з лушпильника ЛДГ-10, крім протруювача ПС-10 і навантаження насіння ЗПС-100 необхідно враховувати, що робота працівників ТРБ повинна складати не більше 12,5 год. щоденно:

Після розрахунків мото–годин необхідно визначити кількість мото–годин по маркам тракторів.

4. Після проведених розрахунків необхідно визначити вартість техніки.

Підсумок таблиці 3.1 – вартість техніки повинна становити - 3217,3 тис. грн.

Таблиця 2

Вартість основних матеріалів і послуг

Назва матеріалів	Норматив на 1 га	Потреба на всю площу.,т.	Вартість один., грн.	Вартість на всю площу, тис. грн.
1	2	3	4	5
ПММ, ц.	0,5	235,5	7158	1685,7
Насіння, ц	2,0	942,0	1000	942,0
Мінеральні добрива, ц	0,5	235,5	3650	859,6
Ядохімікати, гербіциди, грн.	818	3852,8	-	3852,8
Авто послуги, т/км	11,4	53694	1,80	96,6
Всього	*	*	*	7436,7

1.Згідно технологічних карт по вирощуванню та збиранню зернових та зерно-бобових культур, встановлених нормативів на 1 га основних матеріалів і послуг заповнюється колонка 2

2.Враховуючи загальну площу вирощування зернових культур – 4710 га, визначаємо потребу основних матеріалів і послуг в тонах, тоно-кілометрах та гривнях.

3. В кол.4 записується вартість одиниці матеріалів і послуг по видам враховуючи те, що вони здатні змінюватись кожен рік.

4. Завершуючи розрахунки, визначаємо вартість на всю площу матеріалів та послуг у тис. грн. Результати і підсумок відображено в колонці 5. Вартість на всю площу – 7436,7 тис.грн.

Таблиця 3

Розрахунок оплат праці на основних і підсобних роботах

Найменування	Норматив на 1 га люд-год	Тариф на 1 люд-год, грн.	Затрати праці на всю площу, тис. люд-год	Заробітна плата всього, тис.грн.
1	2	3	4	5
Основна заробітна плата	6,2	8,69	29,202	253,8
Підсобні роботи	7,9	5,86	37,209	218,0
Всього	*	*	*	471,8
Нарахування 37%	*	*	*	174,6
Разом	*	*	*	646,4

1.Розрахунок оплати праці на основних і підсобних роботах починається з встановлення, згідно встановлених нормативів по зерновим культурам, нормативів витрат: на 1 га люд/год на основних і підсобних роботах; тарифів за 1 люд/год - в гривнях (нормативи здатні змінюватися щорічно в залежності від підвищення рівня механізації трудомістких процесів) – колонки 2 і 3.

2.Встановлюємо витрати праці на всю площу – колонка 4:

3.Згідно встановленої кількості витрат праці люд/год по видам робіт встановлюємо заробітну плату з доплатами і нарахуваннями – колонка 5 – 646,4 тис.грн. :

**Розрахунок амортизаційних відрахувань та витрати на ремонт і
обслуговування**

Найменування	Балансова вартість тис. грн	Норматив аморти-зації, %	Всього відрахувань, тис. грн.	Відпрацьовано мото-год. всього	Річна норма виробітку на трактор, мото-год.	Фактично від- працьовано на 1 тр. мото-год.	Факт до норми, в %	Аморти- заційні відрахування тис. грн
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Трактори:								
Т-150	1050,0	10,0	105,0	5500	1300	917	70,5	74,0
МТЗ-82	840,0	10,0	84,0	2750	1400	344	24,6	20,7
С.-г. техніка	1327,3	10,0	132,7	*	*	*	*	132,7
Всього	3217,3	*	*	*	*	*	*	227,4

1. Розрахунок амортизаційних відрахувань та витрати на ремонт і обслуговування починають з встановлення балансової вартості тракторів та техніки (в колонку 2 переносяться данні з таблиці 3.1 колонка 6).

2. Амортизаційні відрахування виплачують в розмірі 10% від балансової вартості техніки, нормативи записують в колонку 3, а відрахування в колонку 4.

3. данні по тракторам (кількість відпрацьованих мото-годин) переносяться з таблиці 3.1 колонка 5 в таблицю 3.4 колонка 5.

а) річна норма виробітку мото-годин на 1 трактор Т-150К – 1300 мото-годин, та на 1 трактор МТЗ-82 – 1400 мото-годин виписуються з довідника по експлуатації гусеничної та колісної техніки та механізмів (колонка 6);

б) розрахуємо - скільки фактично відпрацьовано на 1 трактор мото-годин (колонка 7);

в) встановимо % відношення фактичного відношення мото-годин на 1 трактор до планового:

4. Проводимо, згідно розрахованих % відношень, амортизаційні відрахування по видам тракторів (колонка 9).

Загальна сума амортизаційних відрахувань становить: 227,4 тис.грн.

Експлуатаційні витрати на весь обсяг робіт пов'язаних з обробітком ґрунту, посівом і доглядом за посівами

Статті витрат	Всього тис. грн.	На 1 га, грн.
1	2	3
1. Заробітна плата	646,4	137,23
2. Паливно мастильні матеріали ті інші основні матеріали та послуги	7436,7	1578,92
3. Амортизаційні відрахування	227,4	48,28
4. Ремонт і обслуговування техніки	22,7	4,82
5. Загально виробничі витрати	1250,0	265,39
6. Всього	9583,2	2034,65
7. Планові накопичення, 10%	958,3	203,46
8. Податок на прибуток, 30%	287,5	61,04
9. Всього експлуатаційних витрат	10829	2299,15

1.Результати попередніх розрахунків необхідно перенести до таблиці 3.5, кол. 2:

2.Відрахування на ремонт і обслуговування техніки встановлюється в розмірі 10% від амортизаційних відрахувань .

3.Загально-виробничі витрати виплачуються на рівні 15% від суми експлуатаційних витрат:

4. Всього – розраховується як підсумок вище встановлених 5 пунктів:

5. Планові накопичення від підсумку розраховуємо на рівні 10%:

6. Від встановленого прибутку відраховуємо податок на рівні 30%:

7. Підраховується підсумок експлуатаційних витрат , вони складають 10829 тис.грн.

8. Експлуатаційні витрати в розрахунку на 1га/грн. (колонка 3 таблиці 3.5) , розраховується шляхом ділення кожного з показників колонки 2 на 4710 га:

3.2 ЗБИРАННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР. РОЗРАХУНОК ЕКСПЛУАТАЦІЙНИХ ВИТРАТ.

Склад загону: зернозбиральні комбайни „Джон-Дір” - 2 од.,
автомашини КАМАЗ-5510 - 3 од.

Чисельність працюючих: комбайнери - 2 чоловіка,
водіїв - 3 чоловіка.

Вартість техніки: 2 комбайна „Джон-Дір” – 4182,2 тис. грн.;

$(264362 \$ * 7,91 \text{грн}) * 2 / 1000 = 4182,2 \text{ тис.грн}$

3 автомашини КАМАЗ-5510 – 830,6 тис. грн.

$(35002 \$ * 7,91 \text{ грн.}) * 3 / 1000 = 830,6 \text{ тис.грн.}$

Таблиця 3.6

Виробниче завдання

Культура	Площа збирання, тис. га.	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис. т	Середня розрахункова ціна зерна, грн.
1	2	3	4	5
Зернові та зернобобові	4,710	37,1	17,474	1200

1. Виробниче завдання ТРБ складається з кількості валового збору зерна, тис. т., та закупівельної ціни 1т. – 1200 грн.;

- валовий збір зерна 4710 га * 37,1 ц/га / 10 = 17,474 тис. т. – таблиця 3.6

колонка 4.

Таблиця 3.7

Загальні вихідні дані для розрахунків експлуатаційних витрат

Агрегат	Культура	Площа, тис. га	У-ть, ц/га	Намолот, тис.т	Норма виробітку, га/зм, т/зм	Число нормо-змін	Число мото-годин	Число днів роботи
1	2	3	4	5	6	7	8	9
комбайн „Джон-Дір” 2од	Ранні та пізні зернові	4,710	37,1	17,474	43,75/87,50	54	378	30
Автомашинна КАМАЗ-5510 3од	-//-	4,710	37,1	17,474	107,86/323,59	54	378	30

1. Площа -4,710 тис. га, урожайність 37,1 ц/га, валовий збір – 17,474 тис.т переносяться в таблицю 3.7 колонки 3, 4, 5 відповідно.

2. Розраховуємо кількість нормо-змін по видам техніки:

3. Число мото-годин розраховується шляхом множення кількості нормо-змін на 7 годин (середня тривалість робочого дня в рослинництві):

4. Число робочих днів визначаємо діленням кількості мото-годин на період роботи ТРБ за день – 12,5 годин:

РОЗРАХУНОК ЕКСПЛУАТАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Експлуатаційні витрати, згідно постанови Кабінету Міністрів України від 19.09.93 р № 764, якою затверджений порядок встановлення вартості робіт і послуг механізованих загонів, що надають послуги товаровиробнику включаються;

$$Eз=C+Пн+Пд.$$

Де : С - собівартість робіт,

Пн- прибуткові нагромадження,

Пд - податки до бюджету і спеціальні фонди

До собівартості послуг відносяться.

1. Зарплата комбайнера, його помічника, інших працівників з доплатами і відрахуваннями;

2. Вартість пально-мастильних матеріалів,

3. Амортизаційні відрахування;

4. Ремонт та техобслуговування агрегатів.

5. Загальновиробничі витрати; та інші

Якщо будуть виконуватися транспортні роботи то будуть включені і транспортні витрати. Заробітна плата встановлюється у відповідності із Законом України "Про оплату праці", галузевою угодою 1998р.; зміни до галузевої угоди Міністерством аграрної політики України, галузевими

об'єднаннями підприємств та працівників АПК на 2007-2009 роки, змінами до галузевої угоди з 1 січня 2009 року по нормуванню і оплаті праці.

Таблиця 3.8

Розрахунок заробітної плати

Показники	Норматив на 1 чол.	Число нормо змін	Нараховано всього, тис. грн.
1	2	3	4
1. Встановлена тарифна ставка згідно Галузевої Угоди, грн.	60,86	54	6,572
2. Надбавка за класність. %	20	-//-	1,314
3. Надбавка за складність техніки. %	12	-//-	0,789
4. Ціна натуроплати (пшен. III кл), грн.	1250	*	*
5. Норматив натуроплати, кг/намолот	2	-//-	41,940
6. Норматив разової премії, т	0,5	-//-	1,200
7. Сума заробітної плати:	*	*	51,815
8. Нараховану за стаж роботи. %	20	-//-	10,363
9. Всього:	*		62,178
10. Норматив на соцстрахування. %	9,4	-//-	5,845
11. Всього:	*	*	68,023
12. Норматив оплати праці пом. комбайне-ра. %	80	-//-	49,618
13. Оплата праці водіїв транспортного заgonу	1,80	-//-	786,33
14. Фонд оплати праці з виплатами та нарахуваннями всього	*	*	897,971

Розрахунки по заробітній платі на роботах, пов'язаних зі збиранням зернових культур, починаються з встановлення денної тарифної ставки для комбайнерів по II групі трактористів-машиністів VI розряду. Вона становить:

1. $(60,86 \text{ грн.} * 54 \text{ нормо-змін}) * 2 \text{ чол.} / 1000 = 6,572 \text{ тис. грн.}$ результати записуються по першому пункту таблиці 3.8 колонки 2,3,4;

2. Надбавка за класність (по першому розряду – 20% від з/п. по тарифу);
 $(6,572 \text{ тис. грн.} * 20\%) / 100 = 1,314 \text{ тис. грн.}$

3. Надбавка за складність техніки становить 12%:
 $(6,572 \text{ тис. грн.} * 12\%) / 100 = 0,789 \text{ тис. грн.}$

4. По четвертому пункту вказується тільки ціна натуроплати пшениці 3-го класу, за 1-ну тону – 1250 грн. (без розрахунків);

Згідно визначених обсягів ПММ та ціни комплексного палива 7,158 грн. за 1л (колонка 7), визнаємо кінцеву вартість (колонка 8):

а) по комбайнам – 279,8 тис. грн.;

б) КАМАЗ - 235,15 тис. грн.;

Разом: - 514,95 тис. грн.

Згідно з матеріалами валютно-кредитної комісії для комбайнів „Джон-Дір 9500” експлуатаційний строк визначений 13 років, а норматив річних амортизаційних відрахувань 7,7%. Для автомобілів КАМАЗ – процент амортизаційних відрахувань на рівні 10% (колонка 3) таблиці 3.10.

Таблиця 3.10

Розрахунок амортизаційних відрахувань

Агрегат	Балансова вартість, тис. грн.	% амортизації	Сума річних відрахувань на од. техніки, тис. грн.	На всю техніку, тис. грн.
1	2	3	4	5
Комбайни „Джон-Дір”	4182,2	7,7	161,01	332,03
КАМАЗ-5510	830,6	10	27,69	83,06
Всього	*	*	*	415,09

1. Згідно розрахунків вартості техніки (перед таблицею 3.6) отримані значення (вартість комбайнів та автомобілів “КАМАЗ”) переносимо у 2 колонку.

2. Використовуючи % амортизації техніки, визначаємо її по видам (колонка 5); а) комбайни $(4182,2 \text{ тис. грн.} * 7,7\%) / 100 = 332,03 \text{ тис. грн.};$

б) Камаз $(830,6 \text{ тис. грн.} * 10\%) / 100 = 83,06 \text{ тис. грн.};$

Всього: 332,03 тис. грн. + 83,06 тис. грн. = 415,09 тис. грн.

Далі розраховуються витрати на ремонт, ТО на всю техніку для цього вартість агрегатів (кол. 2) перемножуємо на норму відрахувань (%) і ділимо на 100:

а) комбайни (4182,2 тис. грн. * 6,43 %) / 100 = 268,92 тис. грн.;

б) КАМАЗ (350,7 тис. грн. * 2,00 %) / 100 = 16,61 тис. грн.;

Разом : 285,53 тис.грн – записуємо в колонку 6.

Таблиця 3.11

Розрахунок витрат на ремонт, технічне обслуговування техніки

Агрегат	Вартість агрегату, тис. грн.	Відпрацьовано мото-годин	Норма відрахувань, %	Сума витрат на одиницю	На всю техніку, тис. грн.
1	2	3	4	5	6
Комбайни "Джон-Дір"	4182,2	378	6,43	134,45	268,92
КАМАЗи-5510	830,6	378	2,00	5,54	16,61
Всього	*	*	*	*	285,53

Проведені розрахунки з таблиці 3.8 по 3.11 переносимо в таблицю 3.12 В колонку 2 переносяться підсумки без роботи автомобілів, а в колонку 3 – підсумки, враховуючи роботу автомобілів. Загально-виробничі витрати встановлюються в сумі 10% (мінімальна межа від рекомендованих).

Таблиця 3.12

Розрахунок загальної суми експлуатаційних витрат та оптово-відпускна ціна послуг

Статті затрат	Без транспортування зерна, тис. грн.	З транспортування зерна, тис. грн.
1	2	3
1. Заробітна плата нарахування, т.3.8	111,6	897,9
2. Паливо-мастильні матеріали ,т.3.9	279,8	514,9
3. Амортизаційні матеріали,т. 3.10	332,0	415,1
4. Ремонт і технічне обслуговування, т.3.11	268,9	285,5
5. Загально-виробничі витрати	85,3	181,8
6. Разом (собівартість)	1077,6	2295,2
7. Накопичення (прибуток), 10%	107,8	229,5
8. Податок на прибуток,30%	32,3	68,9
9. Вартість експлуатаційних витрат	1217,7	2593,6

1. Загально-виробничі витрати розраховуються на рівні 8,6% від підсумка з 1 по 4 пункти таблиці 3.12:

2. Пункт 6 –(разом собівартість) підсумок з 1 по 5 пункти:

3. Накопичення (прибуток) – визначається шляхом множення собівартості – пункт 6 на 10% і діленням на 100:

4. Податок на прибуток (згідно діючого законодавства) становить 30% .

5. Підраховується вартість експлуатаційних затрат: підводимо підсумки з пункту 6 по 8: а) без транспортування зерна – 1217,7 тис.грн.

б) з транспортуванням зерна – 2593,6 тис.грн.

Згідно проведених розрахунків, визначимо собівартість всього комплексу робіт по вирощуванню та збиранню зернових культур -таблиця 3.13.

Таблиця 3.13

**Собівартість всього комплексу робіт
по вирощуванню та збиранню зернових культур**

Показники	На всю продукцію. тис. грн.	На 1т продукції, грн.
1	2	3
1. Витрати на обробіток ґрунту, посівів та догляд за ними	10829,0	*
2. Витрати на збирання	2593,6	*
3. Всього	13422,6	768,15

1. З таблиці 3.5 колонка 2 – переносимо підсумок -10829,0 тис. грн. в таблицю 3.13, пункт 1 – колонка 2.

2. Витрати на збирання переносимо з таблиці 3.12 колонка 3 в таблицю 3.13, пункт 2 – 2593,6 тис.грн.

3. Собівартість всього комплексу робіт складає 13422,6 тис.грн.

4. Собівартість 1т. зерна визначається шляхом діленням загального підсумку на кількість зернових культур:

$13422,6 \text{ тис. грн.} / 17,47 \text{ тис. т.} = 768,15 \text{ грн.}$ - таблиця 3.13, пункт 3, кол. 3.

Це дає змогу зробити розрахунок ефективності виробництва зерна.

Таблиця 3.14

**Розрахунок ефективності виробництва зерна
(середня ціна реалізації 1200 грн. т.)**

Отриманий валовий збір, тис. т.	Вартість зібраного зерна, тис. грн.	Собівартість виробництва тис. грн.	Чистий прибуток тис. грн.	В т.ч. на 1 т., грн.	Рентабельність виробництва, %
1	2	3	4	5	6
17,474	20968,8	13422,6	7546,2	431,85	56,2

1. Середня ціна реалізації встановлюється попиту на рахунку збуту в нашому прикладі вона становить 1200 грн. за 1т зерна III класу.

2. Собівартість виробництва (колонка 3) – див. табл. 3.13, пункт 3, колонка 2.

3. Визначимо чистий дохід ТРБ, він дорівнює 7546,2 тис.грн.

4. Визначаємо рівень рентабельності згідно економічної формули: рівень рентабельності, % = (прибуток (збиток), тис. грн. / собівартість тис. грн.) * 100

Рівень рентабельності = 56,2 %.

Згідно отриманого прибутку 7546,2 тис. грн., розрахуємо окупність техніки – таблиця 3.15.

Таблиця 3.15

Окупність техніки

Найменування	Балансова вартість, тис. грн.	Прибуток, тис. грн.	Необхідно років для повної окупності
1	2	3	4
Вся техніка та с.г. машини	8230,1	7546,2	1,09
В т.ч. комбайни	4182,2	7546,2	0,55

Кількість років окупності техніки визначається шляхом ділення її вартості на чистий прибуток:

а) всієї с.г. техніки = 1,09 років;

б) комбайнів = 0,55 роки.

Згідно проведених попередніх розрахунків необхідно зробити в повному обсязі висновки та пропозиції при створенні ТРБ.

ТРБ по вирощуванню та збиранню зернових колосових культур пропонується створити в ЗАТ «Агроресурс» Мар'їнського району, Донецької області. При цьому ТРБ в своїй діяльності буде використовувати землі на загальній площі 4,710 тис. га. при врожайності 37,1 ц / га. Користуючись технологічними картами по вирощуванню зернових культур була розрахована певна кількість агрегатів та їх вартість - 8230 тис. грн., а також були повністю проведені розрахунки експлуатаційних витрат на весь обсяг робіт пов'язаних з обробітком ґрунту, посівом і доглядом за посівами – 10829,0 тис. грн.

Розрахунок загальної суми експлуатаційних витрат, пов'язаних зі збиранням зернових колосових культур становить 2593,6 тис. грн. Розрахунок

ефективності виробництва зерна показує, що отриманий валовий збір повинен становити 17,47 тис. т., при ціні реалізації 1200 грн., вартість зібраного зерна буде – 20968,8 тис. грн.; при повній собівартості в 13422,6 тис. грн., чистий прибуток становить 7546,2 тис. грн., а рівень рентабельності відповідно 56,2 %.

Окупність техніки ТРБ буде становити 1,09 роки. Підводячи підсумки можна стверджувати, що при дотриманні проведених розрахунків діяльність ТРБ буде економічно вигідною та ефективною для с.г. виробництва.

Після проведення всіх необхідних розрахунків приступимо до складання бізнес-плану інвестиційного проекту діяльності ТРБ.

3.3. БІЗНЕС-ПЛАН ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ ДІЯЛЬНОСТІ ТРБ

Стисла довідка про ТРБ

Тракторно-рільнича бригада організована в 2010 році на території с. Мар'їнка. Землі господарства розташовані в Мар'їнському районі, Донецької області. ТРБ розташована поблизу населених пунктів в яких проживає 7,5 тис.чол., кількість потенційних власників земель складає 2674 чол. На території господарства 4 населених пунктів, в яких проживає 7,5 тис чол. У зоні надання послуг ТРБ вирощують зернові культури на площі 4710 га.

Послуги ТРБ

Основними послугами є : підготовка ґрунту до сівби; догляд за посівами; внесення добрив; збирання й транспортування врожаю; надання безкоштовних і коштовних консультацій по застосуванню хім.препаратів та технічне обслуговування техніки.

Мета одержання інвестиції

Метою одержання інвестиції є одержання грошових засобів на організацію вирощування зернових та зернобобових культур.

Інвестиція потрібна для придбання сучасної техніки, проведення початкових маркетингових досліджень, забезпечення оборотними коштами на будівлю гаражу, ангару та складського приміщення, поточний ремонт техніки, закупка ПММ, посівного матеріалу та засобів для захисту рослин.

Ринок та клієнти

Основними споживачами будуть: ЗАТ «Агроресурс», власники земельних угідь, які можуть бути як фізичними особами так і юридичними.

Тракторно-рільнича бригада розташована поблизу з товарною станцією і автотрасою, що забезпечує своєчасне й повне надання послуг споживачам та гнучкий графік роботи.

ТРБ може працювати як з готівковими коштами, так і по безготівковому рахунку. Також приймати оплату за наданні послуги вирощеною продукцією.

СИРОВИНА

ТРБ буде використовувати елітні сорти насіння. Крім того будуть застосовувати продукцію вітчизняних підприємств для боротьби з шкідниками, догляду за посівами та підживлення рослин.

Запчастини будуть закуповуватися у офіційних дистриб'юторів. Придбання ПММ буде здійснюватись на нафтобазах.

ПЛАН МАРКЕТИНГУ

1. Масштаб маркетингу

Основні маркетингові зусилля будуть направлені на регіональному рівні, а також за його межами.

2. Сегментація ринку

1) Власники земельних паїв.

2) Товариство та фермерські об'єднання, які утворилися на базі колишніх колгоспів та радгоспів.

Перша група це фізичні особи, яким належать невеликі земельні площі.

Друга група являє собою головних клієнтів, так як вони в більшому обсязі користуються нашими послугами, тому що мають великі площі землі яку необхідно обробити.

Для різних сегментів ринку будуть складатися різні умови робіт, форми оплати та методів реклами.

3. Конкуренція

Конкурентами, що надають послуги сільськогосподарським товаровиробникам можуть бути :

- а) приватні комерційні МТС;
- б) юридичні та фізичні власники сільськогосподарської техніки;
- в) державні організації;
- г) інші машино-технологічні формування.

4. Ринкова стратегія

На сучасному ринку організацій, які надають послуги сільськогосподарським товаровиробникам існують велика кількість реклам. Завдання керівництва інших працівників ТРБ полягає в роз'ясненні та переконанні потенційних клієнтів в доцільності та ефективності використання послуг, які надаються ТРБ.

Завдяки професійному ставленню до вимог клієнтів ми будемо в змозі отримати матеріальний ефект і збільшити попит на наші послуги.

5. Стратегія стимулювання

Попит на запропоновані послуги буде стимулюватися гнучкою системою знижок та преміювання клієнтів. Буде запроваджуватись рекламна компанія. Розмір знижок буде залежати від обсягу наданих послуг. В рекламній компанії будуть застосовуватись рекламні щити та розміщення їх в населених пунктах, брошури для адресного розповсюдження, виробництво буклетів, прайс-листів, розміщення реклами в газетах, а також на місцевих семінарах та зборах сільськогосподарських товаровиробників.

6. Стратегія просування

Основна стратегія просування полягає в тому, щоб переконати наших клієнтів в якості, своєчасності, економічності наших послуг.

7. Стратегія надання послуг

Послуги будуть надаватися:

1) Укладенням контрактів з споживачами, визначення контракту, а також умови проведення платежів.

2) Завдяки рекламній компанії будуть надаватися послуги по вирощуванню врожаю, ремонту та ТО техніки, стимулом для цього буде гнучка система оплати та знижок на запропоновані послуги.

3) Роздрібна та оптова торгівля ПММ, посівним матеріалом, запчастинами, добривами.

Таблиця 3.16

Прогноз окупності техніки

Найменування	Балансова вартість, тис. грн.	Прибуток, тис. грн.	Необхідно років для повної окупності
1	2	3	4
Вся техніка та с/г машини	8230,8	7546,2	1,09
В т.ч. комбайни	4182,2	7546,2	0,55

8. Політика ціноутворення

Буде застосована така політика ціноутворення, яка допомогла б укладанню контрактів на реалізацію послуг з використанням системи знижок та преміювання. Система знижок та преміювання буде складена так, щоб послуги при різних умовах приносили прибуток.

Мета проекту - довести обсяги послуг та реалізації продуктів, щоб забезпечити рух грошових засобів та отримання прибутків, що гарантує вчасне повернення інноваційної позики.

НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ ТРБ

Комерційний: отримання грошового прибутку від наданих послуг та реалізації послуг.

Сервісний: покращення рекламного забезпечення та умов при наданні послуг і продажу продукції.

Соціальний: створення вітчизняного виробництва; підтримка вітчизняного виробника, створення додаткових робочих місць; поліпшення умов праці і поліпшення умов побуту

Технологічний: економія енергоносіїв; зменшення зносу обладнання; збільшення продуктивності праці.

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Екологічність підприємницької діяльності - відповідає внутрішнім стандартам .

Екологічність наданих послуг - відповідає технологічним умовам і відповідним статтям чинного законодавства.

Збереження і поліпшення навколишнього середовища в процесі діяльності ТРБ.

ПЛАН ДІЯЛЬНОСТІ ТРБ

Ідея проекту полягає в організації діяльності ТРБ. За проектом передбачено:

- 1) визначення обсягів добрив, посівного матеріалу, ПММ, кількості техніки, необхідних для посіву, догляду та збиранню врожаю;
- 2) визначення кількості потенційних клієнтів ТРБ;
- 3) влаштування приміщень та основних засобів виробництва ТРБ з урахуванням їх амортизаційної плати та балансової вартості.

Крім того, необхідно провести розрахунки, пов'язані з матеріальними і трудовими витратами на наступні два роки (табл. 3.17).

Таблиця 3.17

Матеріальні витрати тракторно-рільничої бригади

№	Статті витрат	2011 рік		2012 рік	
		Вартість витрат, тис. грн.	Питома вага, %	Вартість витрат, тис. грн.	Питома вага, %
1	2	3	4	5	6
1.	Витрати на обробіток ґрунту та догляд за посівами	10829,0	80,67	11370,45	80,67
2.	Витрати на збирання	2593,6	19,33	2723,28	19,33
	Всього	13422,6	100	14093,73	100,0

Вище приведені розрахунки дозволяють визначити економічну ефективність діяльності тракторно-рільничої бригади на наступні 2 роки – таблиця 3.18.

Таблиця 3.18

Економічна ефективність діяльності ТРБ по вирощуванню зернових і зернобобових культур

Показники	2011 рік	2012 рік
1	2	3
1. Отриманий валовий збір (тис. т)	17,47	18,67
2. Вартість зібраного зерна (тис. грн..)	20968,8	22303,9
3. Собівартість виробництва (тис. грн..)	13422,6	14093,73
4. Чистий прибуток (тис. грн.)	7546,2	8210,17
5. В т.ч. на 1т. (грн..)	431,85	439,75
6. Рентабельність виробництва(%)	56,2	58,2

Розрахунки проводяться аналогічно таблиці 3.14.

ВИСНОВКИ ДО БІЗНЕС-ПЛАНУ:

Тракторно-рільничу бригаду по вирощуванню та збиранню зернових та зернобобових культур пропонується створити на території ЗАТ «Агроресурс» Мар'їнського району , Донецької області. На це вказують вище зроблені економічні розрахунки діяльності ТРБ на перспективу – 2011-2012 роки. На 2012 рік економічна ефективність по рівню рентабельності повинна досягти 58,2 %, при цьому вихід зернових і зернобобових культур з площі 4710 га при врожайності 39,6 ц/га – 18,67 тис.т; комплексна собівартість виробництва – 14093,7 тис.грн., а вартість зібраного зерна - 22303,9 тис.грн.

Прибутковість повинна становити – 8210,17 тис.грн., в тому разі на 1 т зерна – 439,75 грн. відповідно.

Підводячі підсумки, можна стверджувати, що при дотриманні тех-нології вирощування зернових та зернобобових культур в ЗАТ «Агроресурс» Мар'їнського району , Донецької області , діяльність тракторно-рільничої бригади буде економічно вигідною та ефективною як для галузі рослинництва , так і для с.-г. підприємства в цілому.

3. ОБҐРУНТУВАННЯ БІЗНЕС-ПЛАНУ ПО СТВОРЕННЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ СВК АГРОФІРМА «ПЕРШЕ ТРАВНЯ» МОЛОКОПЕРЕРОБНОГО ЦЕХУ.

3.1 Передумови створення цеху по переробці молока.

За останні 3 роки – з 2008 по 2010 середньорічний удій на фуражну корову становив 6530 кг., а витрати кормів на 1ц молока становить біля 1,15 ц.к.од., середньорічне поголів'я корів на 2010 рік складає 510 голів, але ціна реалізації 1ц продукції не дуже висока і реалізується на молокопереробне підприємство в середньому за 238,67 грн., при рівні рентабельності у 43,9 %.

Тому на перспективу закладаємо у розрахунки середньорічне поголів'я корів 538 голів при надої на 1 фуражну корову 6587 кг.

Таблиця 3.1

Показники продуктивності молочного стада за рік

Місяць року	Середня кількість корів, гол.	Надій на одну корову, кг	Валовий збір молока, кг
1	2	3	4
Січень	536	510	273360
Лютий	535	527	281945
Березень	540	533	287820
Квітень	540	538	290520
Травень	536	562	301232
Червень	536	572	306592
Липень	541	585	314862
Серпень	540	578	312120
Вересень	535	573	306555
Жовтень	536	560	300160
Листопад	536	545	292120
Грудень	545	504	274680
ВСЬОГО	6456	6587	3541966

1.Поголів'я корів в сільськогосподарському підприємстві складатиме 538 гол., враховуючи 12 місяців утримання – розраховуємо кількість голово місяців: $538 * 12 = 6456$ гол/міс., ця сума повинна бути розподілена з січня по грудень.

2. Середньорічний надій на 1 фуражну корову складає 6587 кг, при цьому він розподіляється з січня по грудень таким чином, щоб найбільший вихід припадав на пасовищний період.

3. Визначаємо валовий надій молока по місяцях, а також в цілому по стаду корів:

536 гол. * 510 кг + 535 гол. * 527 кг ++ 545 гол * 504 кг = 3541966 кг., або 35419,66 ц.

В таблиці 3.2 визначаємо собівартість одного центнера отриманого молока ,при цьому потрібно враховувати витрати на побічну продукцію.

Таблиця 3.2

Статті витрат на виробництво молока

Статті витрат	Витрати на виробництво 1 ц молока, грн.	Питома вага, %
1	2	3
1. Корма	68,36	39,1
2. Оплата праці	15,21	8,7
3. Амортизація	39,34	22,5
4. Поточний ремонт	15,73	9,0
5. Електроенергія	4,20	2,4
6. Водопостачання	1,92	1,1
7. Автотранспорт	2,27	1,3
8 .Транспортні роботи тракторів	17,83	10,2
9. Засоби захисту рослин	1,22	0,7
10.Осіменіння	0,87	0,5
11.МШП	0,35	0,2
12.Конедні	1,05	0,6
13.Підстілка	0,87	0,5
14.Загальні фермські витрати	5,42	3,1
15.Інші витрати	0,20	0,1
16.ВСЬОГО	174,84	100
17.Затрати на побічну продукцію.	4,84	-
18.РАЗОМ (без побічної продукції)	170,00	-

Згідно розрахованих статей витрат на виробництво молока, витрати становили 174,84 грн., а утилізація гною - 4,84 грн., різниця (174,84 грн - 4,84грн)=170,00грн. відповідно.

Статті витрат на переробку молока

Статті витрат	Витрати на переробку 1 ц молока, грн.	Питома вага, %
1	2	3
1. Оплата праці	12,14	11,9
2. Амортизація	18,16	17,8
3. Поточний ремонт	11,12	10,9
4. Електроенергія	30,39	29,8
5. Водопостачання	7,75	7,9
6. Автотранспорт	19,89	19,5
7. Інші витрати	2,55	2,2
ВСЬОГО	102,00	100

1. Витрати на переробку молока в розрахунку на 1 ц продукції складають 60% від виробничої собівартості: $(170,00 \text{ грн.} * 60\%): 100 = 102,00 \text{ грн.}$ цю цифру, згідно з відсотковою структурою статей витрат розподіляємо таким чином:
- оплата праці – $(102,00 \text{ грн.} * 11,9\%): 100 = 12,14 \text{ грн.}$
 - амортизація – $(102,00 \text{ грн.} * 17,8\%): 100 = 18,16 \text{ грн.}$
 - поточний ремонт – $(102,00 \text{ грн.} * 10,9\%): 100 = 11,12 \text{ грн.}$ і так далі.

Економічна ефективність виробництва молока

№п/п	Показники	Кількість
1	2	3
1.	Валовий надій молока, ц (табл. 3.1)	35419,66
2.	В т.р. на внутрішньогосподарські потреби, ц	10625,89
3.	Об'єм молока для переробки, ц	24793,77
4.	Виробнича собівартість молока для переробки, грн.	4214940,9
5.	Витрати на переробку молока, грн.	2528964,5

1. Згідно з попередніми розрахунками обчислюємо показники таблиці 3.4 – економічна ефективність виробництва молока.

2. Показник “ Внутрігосподарські потреби ” молока це – випойка телят, ЗЦМ для поросят, школа, дитячий садок, кафе, будинок механізатора тощо. Ці потреби складають 30% від валового надою молока:

$$(35419,66 \text{ ц} * 30\%): 100 = 10625,89 \text{ ц.}$$

3. Визначаємо об'єм молока для переробки в цеху:

$$35419,66 - 10625,89 \text{ ц} = 24793,77 \text{ ц}$$

4. Розраховуємо виробничу собівартість молока, для цього беремо собівартість 1 ц молока без побічної продукції 170,00 грн. (табл.3.2).

$$170,00 \text{ грн.} * 24793,77 \text{ ц} = 4214940,9 \text{ грн.}$$

5. Аналогічним чином визначаємо витрати на переробку молока – беремо витрати на переробку 1 ц молока (табл. 3. 3)– 102,00 грн.

$$102,00 \text{ грн.} * 24793,77 \text{ ц} = 2528964,5 \text{ грн.}$$

Проведені розрахунки дають змогу розрахувати:

- Кількість нормалізованого молока , жирністю 2,5%, ц.;
- Кількість знежиреного молока, жирністю 0,05%,ц;
- Кількість вершків, жирністю 20%,ц.

В таблиці 3.5 колонка 2 проставляємо жирність видів молочної продукції, згідно з визначеними видами молочної продукції

Таблиця 3.5

Жирність видів продукції переробленого молока

Показники	Кількість, %
1	2
Проектна жирність нормалізованого молока	2,5
Фактична жирність молока	3,7
Проектна жирність обезжиреного молока	0,05
Проектна жирність вершків	20

1. Показник об'єму молока для переробки (табл. 3.4 пункт 3) переводимо з центнерів в кілограми для того, щоб розрахувати формули для визначення видів переробленої продукції: $24793,77 \text{ ц} * 100 = 2497377 \text{ кг.}$

2. Для розрахунку подальших формул використовуємо показники таблиці 3.5 та об'єм молока для переробки – 2497377 кг.

$$В. \text{ вершки} = \frac{Ж.м. - Ж.об.}{Ж.верш. - Ж.об.} = \frac{3.7\% - 0.05\%}{20.0\% - 0.05\%} = \frac{3.65\%}{19.95\%} = 0,183 \quad (3.1)$$

де: В. верш. – вихід вершків (коефіцієнт)

Ж.м. – фактична жирність молока, %

Ж. об. – жирність знежиреного молока, %

Ж. верш. – жирність вершків, %

$$M. \text{ сеп.} = \frac{M. \text{ сеп.} (Ж. м. - Ж. н. м.)}{B. \text{ верш.} (Ж. \text{ верш.} - Ж. н. м.)} \quad (3.2)$$

$$M. \text{ сеп.} = \frac{2497377 \text{ кг} (3,7\% - 2,5\%)}{0,183(20\% - 2,5\%)} = 935785,3 \text{ кг.}$$

де: М. сеп. – маса сепарованого молока, кг;

М.м. – маса молока, кг;

Ж. н. м. – жирність нормалізованого молока, %.

$$M. \text{ н. м.} = \frac{M. \text{ м.} (Ж. \text{ верш.} - Ж. м.)}{Ж. \text{ верш.} - Ж. н. м.} \quad (3.3)$$

$$M. \text{ н. м.} = \frac{2497377 \text{ кг} (20\% - 3,7\%)}{20\% - 2,5\%} = 2326128,3 \text{ кг}$$

де: М. н. м. – маса нормалізованого молока, кг.

$$M. \text{ верш.} = M. \text{ м.} - M. \text{ н. м.} \quad (3.4)$$

$$M. \text{ верш.} = 2497377 \text{ кг} - 2326128,3 \text{ кг} = 171248,7 \text{ кг.}$$

де: М. верш. – маса вершків, кг.

$$M. \text{ об.} = M. \text{ сеп.} - M. \text{ верш.} \quad (3.5)$$

$$M. \text{ об.} = 935785,3 - 171248,7 = 764536,6 \text{ кг.}$$

де: М. об. – маса знежиреного молока, кг.

Отримані розрахунки переносимо в таблицю 3.6

Додаткові показники по переробці молока

Показники	Кількість
1	2
1. Коефіцієнт виходу вершків	0,183
2. Маса сепарованого молока, кг	935785,3
3. Маса нормалізованого молока, кг	2326128,3
4. Маса вершків, кг	171248,7
5. Маса обезжиреного молока, кг	764536,6

Масу нормалізованого молока - 2326128,3 кг та масу вершків - 171248,7кг переводимо в центнери: $2326128,3 \text{ кг} : 100 = 23261,28 \text{ ц}$.

$171248,7 \text{ кг} : 100 = 1712,49 \text{ ц}$.

Результат відображаємо в таблиці 3.7

Таблиця 3.7

Об'єм молочної продукції, що реалізується

Показники	Кількість продукції, ц
1	2
Нормалізоване молоко жирністю 2,5%	23261,3
Вершки 20%	1712,5

В данній дипломній роботі було зроблено попередній аналіз, стосовно цін 1ц. молока жирністю 2,5 % , вершків жирністю 20 % в торгівельній сеті магазинів міста Суми, с. Великі Вільми, с. Грицаківка і с. Симонівка, Сумської області.

Згідно прайс-листів та довідкової літератури по молокопереробній техніки, були визначені основні компоненти молокопереробного цеху , який необхідно побудувати на території МТФ СВК Агрофірма «Перше травня».

Крім того, визначені умови кредитування комерційного банку АКБ «Правекс-Банк» по наданню послуг ,що до будівництва молокопереробного цеху.

Ціна реалізації по видам молочної продукції

Показники	Ціна 1 ц; грн.
1	2
1. Нормалізоване молоко, 2,5%	500
2. Вершки, 20%	1622

В таблиці 3.8 представлена ринкова ціна реалізації 1 ц нормалізованого молока 2,5% жирністю – 500 грн. та 1 ц вершків 20% жирності – 1622 грн.

В прайс - листах маємо орієнтовні ціни на цеха і лінії для переробки молока, (дол. США), при цьому вартість обладнання необхідно перевести в гривні по поточному рахунку Державного банку України.

- сепаратор 3615 дол. * 7,99 грн. = 28883,9 грн.;
- пастеризатор 19532 дол. * 7,99 грн. = 156060,7 грн.
- насос для перекачування молока 1368 дол. * 7,99 грн. = 10930,3 грн.;
- резервуари та ємкості 27278 дол. * 7,99 грн. = 217951,2 грн.;
- ванни для пастеризації 18792 дол. * 7,99 грн. = 150148,1 грн.;
- цистерни 14352 дол. * 7,99 грн. = 114672,5 грн.;
- котли пароутворювачі 19973 дол. * 7,99 грн. = 159584,3 грн.

РАЗОМ: 838231,0 грн.

Обладнання без сепаратора і пастеризатора коштуватиме :

838231,0 грн. – (28883,9 грн. + 156060,7 грн.) = 838231,0 грн. – 184944,6 грн. = 653286,4 грн.

Згідно підсумку всього обладнання, ставка по кредиту комерційного банку буде (враховуючи пільгове кредитування сільськогосподарських підприємств) дорівнювати 23%. Ці показники записуємо в таблицю 3.9

Вартість обладнання для переробки молока

Показники	Вартість обладнання, грн.
1	2
1. Сепаратор	28883,9
2. Пастеризатор	156060,7
3. Обладнання	653286,4
4. Ставка по кредиту комерційного банку, %	23

1. Згідно з показниками таблиць 3.7, 3.8 та 3.9 розраховуємо вартісні показники видів молочної продукції та обладнання для її переробки:

- вартість нормалізованого молока : $23261,3 \text{ ц} * 500 \text{ грн.} = 11630650 \text{ грн.}$
- вартість вершків : $1712,5 \text{ ц} * 1622 \text{ грн.} = 2777675 \text{ грн.}$
- вартість сепаратора, пастеризатора і обладнання – беремо підсумок з таблиці 3.9

$$28883,9 \text{ грн.} + 156060,7 \text{ грн.} + 653286,4 \text{ грн.} = 838231,0 \text{ грн.}$$

2. Визначаємо ставку по кредиту комерційного банку:

$$(838231,0 \text{ грн.} * 23\%) : 100 = 192793,1 \text{ грн.}$$

Розраховані показники записуємо в таблицю 3.10

Вартісні показники видів молочної продукції
та обладнання для її переробки

Показники	Кількість
1	2
1. Вартість нормалізованого молока, грн.	11630650
2. Вартість вершків, грн.	2777675
3. Сепаратора, пастеризатора і обладнання, грн.	838231,0
4. Ставка по кредиту комерційного банку, грн.	192793,1

Таблиця 3.11 складається з економічних показників , які були розраховані в попередніх таблицях:

1. Кількість молока для переробки (табл. 3.4 п. 3) – 24793,77 ц.;
2. Фактична жирність молока (табл. 3.5, п. 2) – 3,7%;

3. Вихід сепарованого молока (табл. 3.6, п.2) – 9357,9 ц.;
4. Вихід нормалізованого молока 2,5% жирністю (табл.3.7,п.1) – 23261,3ц.;
5. Вихід 20% вершків (табл. 3.7, п.2) – 1712,5 ц.;
6. Ціна реалізації 1 ц нормалізованого молока (табл.3.8, п. 1) – 500 грн.;
7. Ціна реалізації 1 ц вершків 20% жирності (табл. 3.8, п. 2) – 1622 грн.;
8. Виручка від реалізації складається додаванням вартості нормалізованого молока (грн.) та вартості вершків (грн.) відповідно (табл. 3.10, п. 1 та п. 2.):

$$11630650 \text{ грн.} + 2777675 \text{ грн.} = 14408325 \text{ грн.}$$

9. Собівартість виробленої продукції (табл. 3.4, п. 4) – 4214940,9 грн.
10. Витрати на переробку молока (табл. 3.4, п. 5) – 2528964,5 грн.
11. Собівартість сепаратора, пастеризатора і обладнання (табл. 3.9, п. 1,2,3) додаємо: 28883,9 грн. + 156060,7 грн. + 653286,4 грн. = 838231,0 грн.

12. Ставка по кредиту комерційного банку (табл.3.10, п.4) – 192793,1 грн.

13. Повна комерційна собівартість визначається шляхом додавання пунктів 9-12 таблиці 3.11:

$$4214940,9 \text{ грн.} + 2528964,5 \text{ грн.} + 838231,0 \text{ грн.} + 192793,1 \text{ грн.} = 7774929,5 \text{ грн.}$$

14. Умовний прибуток визначаємо як різницю вартості вирученої продукції та повної комерційної собівартості. (п. 14, таблиці 3.11)

$$14408325 \text{ грн.} - 7774929,5 \text{ грн.} = 6633395,5 \text{ грн.}$$

15. Умовний рівень рентабельності визначаємо за формулою:

$$\text{Рівень рентабельності} = \frac{\text{Прибуток(збиток), грн}}{\text{Повнакомерційнасобівартість, грн}} * 100\% =$$

$$\frac{6633395,5 \text{ грн.}}{7774929,5 \text{ грн.}} * 100\% = 85,3\%.$$

Економічна ефективність переробки видів молочної продукції

Показники	Кількість
1. Кількість молока, ц	24793,77
2. Фактична жирність, %	3,7
3. Сепароване молоко, ц	9357,9
ВИХІД:	X
4. Нормалізованого молока 2,5%, ц	23261,3
5. Вершків 20%, ц	1712,5
ЦІНА РЕАЛІЗАЦІЇ:	X
6. 1 ц нормалізованого молока, грн.	500
7. 1 ц вершків, грн.	1622
8. Виручка від реалізації продукції, грн.	14408325
9. Собівартість виробленої продукції, грн.	4214940,9
10. Собівартість переробленої продукції, грн.	2528964,5
11. Собівартість сепаратора, пастеризатора і обладнання, грн.	838231,0
12. Ставка по кредиту, грн.	192793,1
13. Повна комерційна собівартість, грн.	7774929,5
14. Умовний прибуток, грн.	6633395,5
15. Умовний рівень рентабельності, %	85,3

Використовуючи попередні розрахунки таблиць, визначаємо:

- прибутковий податок, (з урахуванням діючого законодавства), грн ;
- інші відрахування та обов'язкові платежі, грн.;
- остаточний розподіл прибутку, грн.;

В таблиці 3.12 вказуються статті розподілу прибутку з приведенням відповідних процентів.

- прибутковий податок з урахуванням діючого законодавства становить 30%;

- Інші відрахування та обов'язкові платежі у місцевий бюджет будуть становити 10%;

Остаточний прибуток розподіляється по трьом фондам таким чином:

- Фонд матеріального заохочення – 50%
- Фонд розвитку виробництва – 25%
- Фонд соціального забезпечення – 25%.

Статті розподілу прибутків

Статті розподілу	Відсотки, %
Утримання	X
1. Прибутковий податок (з урахуванням діючого законодавства)	30
2. Інші відрахування та обов'язкові платежі	10
3. Остаточний розподіл прибутку:	X
4. Фонд матеріального заохочування	50
5. Фонд розвитку виробництва	25
6. Фонд соціального забезпечення	25

Таблиця 3.13

Розподіл прибутку

Статті розподілу	Сума, грн.
1. Прибуток	6633395,5
Утримання:	X
2. Прибутковий податок (з урахуванням діючого законодавства)	1990018,7
3. Інші відрахування та обов'язкові платежі	663339,6
4. Остаточний розподіл прибутку:	3980037,2
Розподіл:	X
5. Фонд матеріального заохочування (50%)	1990018,6
6. Фонд розвитку виробництва (25%)	995009,3
7. Фонд соціального забезпечення (25%)	995009,3

1. Отже, прибуток становить (табл. 3.11, п. 14) – 6633395,5 грн.

2. Прибутковий податок з урахуванням діючого законодавства буде дорівнювати : $(6633395,5 \text{ грн.} * 30\%) : 100 = 1990018,7 \text{ грн.}$

3. Відрахування та обов'язкові платежі у місцевий бюджет складатимуть $(6633395,5 \text{ грн.} * 10\%) : 100 = 663339,6 \text{ грн.}$

4. Остаточний прибуток розраховується шляхом утримання всіх податків: $6633395,5 \text{ грн.} - (1990018,7 \text{ грн.} + 663339,6 \text{ грн.}) = 3980037,2 \text{ грн.}$

50% коштів від розподілу остаточного прибутку керівництво сільськогосподарського підприємства може направити у фонд матеріального заохочування: $(3980037,2 * 50\%) : 100 = 1990018,6 \text{ грн.}$

А остаточну суму розподіляємо по 25% відповідно у фонд розвитку виробництва та фонд соціального забезпечення:

$$(3980037,2 * 25\%) : 100 = 995009,3 \text{ грн}$$

Висновки та пропозиції

Згідно проведених розрахунків в сільськогосподарському підприємстві середньорічне поголів'я корів повинно скласти 538 голів при середньорічному надою на 1 фуражну корову у 6587 кг, то валовий надій молока в цілому повинен скласти 35419,7 ц. На внутрігосподарські потреби (на випойку телят, ЗЦМ поросят, їдальні, дитячого садочку і таке інше) повинно використовуватись на менш 30% молока – 10625,9 ц, об'єм молока для переробки залишається – 24793,8 ц.

Розрахунок вартісних показників вказує, що на виробництво 1 ц молока собівартість досягає 170,00 грн., а переробка 1 ц молока 102,0 грн.

Утворення цеху по переробці молока біля молочнотоварної ферми дає змогу переробляти молоко з фактичною жирністю 3,7% і отримувати сепарованого молока 9357,9 ц.; нормалізованого молока 23261,3 ц.; вершків 1712,5 ц.; знежиреного молока 7645,4 ц відповідно.

Закупівельні ціни на 1 ц нормалізованого молока - 500 грн. і 1 ц вершків - 1622 грн. дають змогу визначити суму виручки від реалізації продукції, вона становить 14408325 грн., при цьому враховуються складові частини повної комерційної собівартості : собівартість виробленої продукції 42149409 грн., собівартість переробленої продукції 2528964,5 грн., вартість обладнання молоко-цеху 838231,0 грн. та ставка по кредиту 192793,1 грн.

Загальна сума повної комерційної собівартості становить 7774929,5 грн., відповідно умовний прибуток 6633395,5 грн., а умовний рівень рентабельності 85,3 %.

Вище приведені розрахунки по визначенню економічної ефективності переробки видів молочної продукції шляхом утворення молокопереробного цеху дає змогу зробити основний висновок, що ця діяльність є економічно вигідною і доцільною для молочного скотарства сільськогосподарських підприємств.

3.2. БІЗНЕС-ПЛАН ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ МОЛОКОПЕРЕРОБНОГО ЦЕХУ.

На базі СВК АФ «Перше травня», яка розташована в Сумській області, Сумського району, буде створено цех по переробці молока на вершки та знежирене молоко з одночасною очисткою від механічних домішків та молочної слизі, а також (в майбутньому), шляхом вторинного сепарування вершків з високою жирністю, для виробництва солодко-вершкового, любительського, селянського та бутербродного масла.

Головним напрямком в діяльності СВК АФ «Перше травня» є виробництво с/г продукції - молока, зерна та м'яса ВРХ .

У зв'язку з тим, що закупівельна ціна молока низька, а після переробки сировини підприємства по переробці молока мають високі та постійні прибутки, було прийнято рішення про створення цеху по переробці молока на території СВК АФ «Перше травня». Оскільки молочно - кисла продукція являється одним із головних продуктів споживання, на неї завжди є попит, як на саме молоко так і на вершки, масло тощо. Одним із факторів цього рішення було те, що в співробітництві з переробними підприємствами відбувалися не своєчасні платежі, підприємства не в змозі одразу сплатити вартість придбаної сировини (молока). Сплата відбувалась після переробки та реалізації, що приводило до дебіторських заборгованостей.

Для того, щоб збільшити обсяги виробництва, організувати робочі місця, розширити ринки збуту та закріплення на них, управління СВК АФ «Перше травня» прийняло рішення організувати цех по переробці молока на молочно-кислі продукти і пропонує нижче приведений бізнес-план, мета якого є одержання інвестицій для створення молокопереробного цеху.

ПРОДУКЦІЯ ТА ПОСЛУГИ.

Основною продукцією являється:

- молоко з жирністю 3,7 %

- вершки з жирністю 20,0 %
- нормалізоване молоко 2,5 %

МЕТА ОДЕРЖАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ.

Ціллю одержання інвестицій є одержання засобів на організацію і впровадження в життя цеха з переробки молока на молочнокислу продукцію. Інвестиція потрібна для придбання сучасного обладнання, проведення початкових маркетингових досліджень та рекламної кампанії, забезпечення оборотними засобами по монтажу та запуску нового обладнання, будівля складського приміщення, ремонт обладнання, закупка виробничого інвентарю, закупка допоміжних транспортних засобів, забезпечення відділу маркетингу засобами для проведення маркетингових досліджень, рекламної кампанії.

РИНОК ТА КЛІЄНТИ.

СВК АФ « Перше травня » має місцеву орієнтацію з регіональним напрямком – магазини м. Суми , с. Великі Вільми, с. Грицаківка і село Симонівка з перспективою розширення виробництва, ринком збуту у великих містах України.

Основним споживачем молока, вершків, масла та інших продуктів будуть: дитячі садочки, навчальні заклади, підприємства громадського харчування, торгівельні підприємства.

СВК АФ « Перше травня » розташована поблизу з автотрасою, що забезпечує швидку реалізацію продукції. Покупцями можуть бути оптові бази, торгівельні підприємства, а також АФ може вести роздрібну торгівлю.

ФОРМА ДІЯЛЬНОСТІ.

АФ « Перше травня » є сільськогосподарським виробничим кооперативом.

СТИСЛА ДОВІДКА ПРО СВК АФ « Перше травня »

АФ « Перше травня » організована на базі КСП «Перше травня». Землі господарства розташовані в Сумському районі поблизу селищ Великі Вільми ,

Грицаківка та Симонівка. Відстань від обласного центру 15 км, до залізниці 3 км. Центральна садиба розташована в с. Великі Вільми. На території господарства є 3 населених пункти, в яких проживає 3150 чоловік. Працездатне населення складає 1668 чол.

СВК АФ « Перше травня » має :

- молочно-товарні ферми;
- свинотоварні ферми;
- тракторний парк (- трактор, - зернозбиральних комбайнів, - вантажних автомобілі, с/г техніку);
- пилораму марки Р-65;
- ремонтну майстерню;
- КЗС -25М(комплекс по очищенню та сушці зерна);
- Пекарню;
- Цех по виробництву твердого сиру , йогуртів та казеїну.

СВК АФ « Перше травня » має гарно розвинуту мережу автошляхів з твердим покриттям, що забезпечує оперативний зв'язок з усіма виробничими підрозділами та тракторними бригадами.

СИРОВИНА.

СВК АФ « Перше травня » буде застосовувати як молоко свого виробництва, так і сировину вироблену в Сумському районі.

ПЛАН МАРКЕТИНГУ

МАШТАБ МАРКЕТИНГУ

Основні маркетингові зусилля будуть використані на регіональному рівні, а також за його межами. Продукція буде реалізовуватися оптом та в роздріб.

СЕГМЕНТАЦІЯ РИНКУ

Наш ринок розбитий на два основних сегмента:

1. Малий покупець – фізичні особи, купують нашу продукцію в роздріб та на особисті потреби.
2. Оптові покупці – юридичні особи купують продукцію оптом.

Перша група – фізичні особи, які закупають продукцію в роздріб та на особисті потреби в наших торгівельних точках.

Друга група – головні наші клієнти, так як вони закупають нашу продукцію оптом для подальшого розповсюдження на ринку збуту продукції.

Для різних сегментів ринку будуть складатися різні умови збуту, форми оплати та методів реклами.

КОНКУРЕНЦІЯ

Конкурентами на ринку молочнокислої продукції є:

- Роменський молокозавод;
- Сумський молокозавод ;
- Шосткінський молокозавод;
- часткову конкуренцію складають приватні особи, які торгують молочними продуктами на місцевих ринках міста.

РИНОЧНА СТРАТЕГІЯ.

На ринку представленої продукції, розміщення реклами молочної продукції практично немає. Завдяки правильно організованій рекламній компанії ми маємо змогу отримати певний ефект та швидко збільшити попит на продукцію.

СТРАТЕГІЯ СТИМУЛЮВАННЯ.

Попит на запропоновану продукцію буде стимулюватися гнучкою системою знижок та преміювання покупців. Буде запроваджуватись рекламна компанія. Розмір знижок буде залежати від обсягу придбаної продукції.

Преміювання буде проводитися постійним покупцям великих обсягів продукції.

В рекламній компанії будуть застосовуватися рекламні щити та розміщення їх в населених пунктах; брошури для адресного розповсюдження; виробництво буклетів, прайс-листів; розміщення реклами в газетах, а також на місцевих радіостанціях.

СТРАТЕГІЯ ПРОСУВАННЯ

Основна стратегія просування полягає в тому, щоб переконати наших покупців, що наша продукція високоякісна, відповідає всім нормам санітарії і дуже корисна для вживання в харчуванні.

СТРАТЕГІЯ ПРОДАЖ

Продаж буде відбуватися:

1. Укладення контрактів із споживачами, визначення ціни контракту, а також умови проведення платежів.

2. Завдяки рекламній компанії буде відбуватися закупка молочної продукції дрібними оптовими покупцями, стимулом для цього буде гнучка система знижок та послуги.

3. Роздрібна торгівля особистим торгівельним точкам.

Згідно зроблених попередніх розрахунків обсягу продукції, виручки та встановленої ціни на нормалізоване молоко 2.5% та вершки 20% жирності розрахуємо прогноз продаж на перспективу в таблиці 3.14, при цьому враховуємо, що показники 2012 року збільшуються на 3%, а в 2013 році по відношенню до 2012 року –на 5%.

1. Показники обсягу продукції в центнерах беремо з таблиці 3.7 за 2011 рік

по молоку 2.5% - 23261,3 ц ;

по вершкам 20% - 1712,5 ц.

Прогноз продажу на 2012 рік по молоку визначаємо шляхом множення показника 2011 року на коефіцієнт 1,03%, тобто

$23261,3\text{ц} * 1,03 = 23959,1\text{ ц}$, аналогічно по вершкам, тобто

$1712,5\text{ ц} * 1,03 = 1763,9\text{ ц}$.

Прогноз продажу на 2013 рік по молоку визначаємо шляхом множення показника 2012 року на коефіцієнт 1,05%, тобто

$$23959,1 \text{ ц} * 1,05 = 25157,1 \text{ ц} \text{ аналогічно по вершкам, тобто}$$

$$1763,9 \text{ ц} * 1,05 = 1852,1 \text{ ц.}$$

Ці показники у відповідності по рокам записуємо в таблицю 3.14

2. Ціна на перспективу розраховується аналогічно.

Ціну на 2011 рік по молоку та вершкам (табл. 3.8), переносимо без змін в табл. 3.14 – це 500 грн. за молоко 2,5% жирності та 1622 грн. за вершки 20% жирності. Далі розраховуємо ціну на 2012 рік , використовуючи такі ж коефіцієнти, що і для обсягу продукції.

$$500 \text{ грн.} * 1,03 = 515,0 \text{ грн. за молоко 2,5\%}$$

$$1622 \text{ грн.} * 1,03 = 1670,7 \text{ грн. за вершки 20\% жирності.}$$

Після розрахунку 2012 року, розраховуємо прогнозовану ціну на 2013 рік:

$$515,0 \text{ грн.} * 1,05 = 540,8 \text{ грн. за молоко 2.5\% жирності}$$

$$1670,7 \text{ грн.} * 1,05 = 1754,2 \text{ грн. за вершки 20\% жирності.}$$

Розраховану ціну на перспективу записуємо у відповідності в таблицю 3.14

3. Показники виручки за 2011 рік (табл. 3.10) в таблицю 3.14 переносимо без змін – по молоку 2,5% жирності це 11630650 грн., а по вершкам 20% жирності 2777675,0 грн.

Виручку на 2012 рік розраховуємо шляхом множення кількості продукції на ціну 2012 року. Аналогічно проводяться розрахунки для 2013 року.

$$2012 \text{ рік} - 23959,1 \text{ ц} * 515,0 \text{ грн.} = 12338936,5 \text{ грн.} - \text{ виручка за молоко.}$$

$$2012 \text{ рік} - 1763,9 \text{ ц} * 1670,7 \text{ грн.} = 2946947,7 \text{ грн.} - \text{ виручка за вершки.}$$

$$2013 \text{ рік} - 25157,1 \text{ ц} * 540,8 \text{ грн.} = 13604959,7 \text{ грн.} - \text{ виручка за молоко.}$$

$$2013 \text{ рік} - 1852,1 \text{ ц} * 1754,2 \text{ грн.} = 3248953,8 \text{ грн.} - \text{ виручка за вершки.}$$

Розраховані показники на перспективу представлені в таблиці 3.14.

Прогноз продажу на перспективу.

Показники	Роки	Молоко 2,5%	Вершки 20%
1	2	3	4
Обсяг продукції, ц	2011	23261,3	1712,5
x 1,03	2012	23959,1	1763,9
x 1,05	2013	25157,1	1852,1
Ціна, грн.	2011	500	1622
	2012	515,0	1670,7
	2013	540,8	1754,2
Виручка, грн.	2011	11630650	2777675,0
$\Sigma=15285884,2$	2012	12338936,5	2946947,7
$\Sigma=16853913,5$	2013	13604959,7	3248953,8

ПОЛІТИКА ЦІНОУТВОРЕННЯ.

Буде застосована така політика ціноутворення, яка допомогла б в укладанні контрактів на реалізацію молочної продукції з використанням системи знижок та преміювання.

Система знижок та преміювання буде складена так, щоб збут продукції при любых умовах приносив прибуток.

Мета проекту – довести обсяги випуску та реалізації продукції до такого рівня, щоб забезпечити рух грошових засобів та одержання прибутків, що гарантує своєчасне повернення інноваційної позики.

НАПРЯМОК ПРОЕКТУПродуктивний:

- випуск продукції
- покращувати якість продукції
- збільшення обсягу виробництва продукції

Соціальний:

- створення вітчизняного виробника
- підтримка вітчизняного виробника
- створення додаткових робочих місць
- поліпшення умов праці

- поліпшення умов побуту
- поліпшення стану навколишнього середовища

Технологічний:

- економія енергоресурсів
- економія сировини
- зменшення зносу обладнання
- збільшення продуктивності праці.

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Екологічність технології – задоволення внутрішнім стандартам.

Екологічність продукції – задоволення внутрішнім стандартам.

Збереження і поліпшення навколишнього середовища в процесі виробництва та переробки продукції молочного скотарства.

ВИРОБНИЧИЙ ПЛАН

Ідея проекту полягає в організації виробництва кисломолочних продуктів. За проектом передбачено виробництво нормалізованого молока, вершків, а також високо жирних вершків длялюбих видів масла.

Для виробництва продукції буде використовуватись сепаратор універсальний фермерський ОФУС – 1000.

Для того, щоб визначити, скільки необхідно просепарувати молока жирністю 3,7% і одержати нормалізованого молока жирністю 2,5%, була використана методика кафедри технології переробки молока і молочних продуктів СНАУ.

Поголів'я молочного стада на перспективу склало 538 голів, надій повинен скласти 35419,66 ц молока.

Від 35419,66 ц молока 30% використовують на господарчі потреби, це складає 10625,9 ц молока. На переробку залишається :

$$(35419,66 \text{ ц} - 10625,89 \text{ ц}) = 24793,77 \text{ ц, або } 2479377 \text{ кг. молока.}$$

Прийняв схему нормалізації змішування, визначимо кількість нормалізованого молока жирністю 2,5%, яке буде отримано з 2479377 кг

молока жирністю 3,7%. Скільки молока потрібно просепарувати, а також скільки вершків жирністю 20% залишиться від нормалізації. Жирність знежиреного молока 0,05%. Для розрахунків застосуємо формули:

Розрахуємо коефіцієнт виходу вершків жирністю 20%

$$В \text{ верш.} = \frac{Жм. - Жоб.}{Жверш. - Жоб.} = \frac{3,7\% - 0,05\%}{20,0\% - 0,05\%} = \frac{3,65\%}{19,95\%} = 0,183$$

де, Вверш – коефіцієнт виходу вершків

Ж м. – жирність молока, %

Ж об. – жирність знежиреного молока, %

Ж верш. – жирність вершків, %

Розрахуємо масу молока, яке потрібне для сепарування:

$$М \text{ сеп.} = \frac{Мм. * (Жм. - Жн.м.)}{Вверш. * (Ж.верш. - Жн.м.)} = \frac{2497377 \text{ кг} * (3,7\% - 2,5\%)}{0,183(20\% - 2,5\%)} = 935785,3 \text{ кг}$$

де: М. сеп. – маса сепарованого молока, кг;

М.м. – маса молока, кг;

Ж. н. м. – жирність нормалізованого молока, %.

Розрахуємо кількість нормалізованого молока:

$$М. \text{ н. м.} = \frac{М.м. * (Ж.верш. - Ж.м.)}{Ж.верш. - Ж.н.м.} = \frac{2497377 \text{ кг} * (20\% - 3,7\%)}{20\% - 2,5\%} = 2326128,3 \text{ кг}$$

де: М. м. – маса молока, кг.

Ж н.м. – жирність нормалізованого молока

Ж м. – жирність молока

Знаючи кількість молока залишеного для переробки та кількість нормалізованого молока, розрахуємо масу вершків.

$$М. \text{ верш.} = М. \text{ м.} - М. \text{ н. м.} = 2497377 \text{ кг} - 2326128,3 \text{ кг} = 171248,7 \text{ кг}$$